

Nemokumas - Slovėnija

TURINIO LENTELE

- 1 Kam gali būti iškelta nemokumo byla?
- 2 Kokios yra nemokumo bylos iškėlimo sąlygos?
- 3 Kokia nuosavybė sudaro nemokaus subjekto turto dalį? Kaip tvarkomas turtas, kurį skolininkas įgijo arba kuris jam perduotas po to, kai buvo iškelta nemokumo byla?
- 4 Kokius įgaliojimus atitinkamai turi skolininkas ir nemokumo specialistas?
- 5 Kokiomis sąlygomis galima remtis įskaitymais?
- 6 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės esamoms sutartims, kuriose skolininkas yra viena iš šalių?
- 7 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės individualių kreditorių iškeltoms byloms (išskyrus nebaigtas nagrinėti bylas)?
- 8 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės tolesniam bylų, nebaigtų nagrinėti bankroto bylos iškėlimo metu, nagrinėjimui?
- 9 Kokie yra pagrindiniai kreditorių dalyvavimo nemokumo bylose elementai?
- 10 Kaip nemokumo specialistas gali naudotis ar disponuoti turtu?
- 11 Kokie reikalavimai turi būti nukreipti į nemokaus skolininko turtą ir kaip vertinami reikalavimai, atsiradę iškėlus nemokumo bylą?
- 12 Kokios yra taisyklės, reglamentuojančios reikalavimų pateikimą, patikrinimą ir pripažinimą?
- 13 Kokios yra taisyklės, reglamentuojančios pajamų paskirstymą? Koks yra reikalavimų ir kreditorių teisių eiliškumas?
- 14 Kokios yra nemokumo bylų užbaigimo (ypač pasiekus susitarimą su kreditoriais) sąlygos ir pasekmės?
- 15 Kokios yra kreditorių teisės po nemokumo bylos užbaigimo?
- 16 Koks subjektas turi padengti nemokumo bylos sąnaudas ir išlaidas?
- 17 Kokios yra taisyklės dėl sandorių, kurie yra nenaudingi visiems kreditoriams bendrai, pripažinimo niekiniais, jų nugunčijimo ar jų nevykdytinumo?

1 Kam gali būti iškelta nemokumo byla?

Nemokumo bylos ir prevencinio restruktūrizavimo procesai nustatyti [Finansinių operacijų, nemokumo bylų ir privalomo likvidavimo įstatyme \(slovėn. Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju\)](#) (toliau – ZFPPIPP).

I. NEMOKUMO BYLA

1. Finansinio restruktūrizavimo procesas – reorganizavimas

Privalomo suregulavimo procesas gali būti inicijuotas:

– juridiniam asmeniui, veikiančiam kaip įmonė arba kooperatyvas, jeigu konkrečiai įmonei ar kooperatyvui teisės aktais nenustatytos kitokios priemonės, atsižvelgiant į jų vykdomą veiklą;

– verslininkui; arba

– bet kuriam kitam juridiniam asmeniui, kai taip nustatyta teisės aktais.

Privalomo sureguliuavimo procesas taip pat apima **specialias privalomo sureguliuavimo taisykles didelei, vidutinei ar mažajai įmonei**. Šie procesai sudaro sąlygas rinktis įvairesnes skolininko prievolių (pavyzdžiui, užtikrintų kreditorių reikalavimų) finansinio restruktūrizavimo priemonės.

Supaprastintą privalomo sureguliuavimo procesą leidžiama taikyti tik įmonei, pagal Įmonių įstatymo (slovėn. *Zakon o gospodarskih družbah*) normas laikomai labai maža įmone, arba verslininkui, atitinkančiam labai mažos arba mažosios įmonės kriterijus.

2. Bankroto procedūra

Bankroto procedūra gali būti inicijuojama bet kuriam juridiniam subjektui, jeigu teisės aktu, kuriame reglamentuojama konkreti juridinio subjekto teisinė forma arba rūšis arba konkretus juridinis asmuo, nenustatyta kitaip. Bankroto procedūra prieš neįgaliųjų įmonę leidžiama tik sutikus Slovėnijos vyriausybei.

Asmeninis bankrotas gali būti inicijuotas toliau nurodytų asmenų turtui:

– verslininko;

– privataus asmens (gydytojo, notaro, advokato, ūkininko ar kito fizinio asmens, kuris nėra verslininkas ir verčiasi tam tikra profesine veikla); arba

– vartotojo.

Paveldėjimo bankrotas gali būti inicijuotas per daug įsiskolinusio testatoriaus – mirusio fizinio asmens – turtui.

II. PROCESAS IKI NEMOKUMO

Prevenicinio restruktūrizavimo procesas

Prevenicinio restruktūrizavimo procesą leidžiama vykdyti tik kapitalo bendrovei, pagal Įmonių įstatymo normas laikomai didele, vidutine ar mažąja įmone.

2 Kokios yra nemokumo bylos iškėlimo sąlygos?

Nemokumas

Svarbiausias reikalavimas nemokumo bylai inicijuoti yra nemokumo aplinkybių buvimas. **Nemokumas** apibrėžiamas kaip padėtis, kai:

– skolininkas **yra nemokus gana ilgą laikotarpį**, nes negali sumokėti pagal visas savo prievoles, kurių įvykdymo terminas sueina tuo laikotarpiu; arba

– skolininkas tapo **nemokiu ilgą laikotarpį**, nes jo turto vertė yra mažesnė negu jo įsipareigojimų suma (**per didelis įsiskolinimas**) arba kapitalo įmonės skolininkės nuostoliai kartu su perkeltais nuostoliais einamaisiais metais viršija pusę akcinio kapitalo, o nuostolių neįmanoma padengti iš perkeltos pelno arba iš atidėjinių.

Preliminarus nemokumo procesas ir pagrindinė nemokumo byla

Nemokumo byla apima „preliminarų“ nemokumo procesą ir „pagrindinę“ nemokumo bylą. Preliminarus nemokumo procesas inicijuojamas pateikiant prašymą inicijuoti bylą (prašymą inicijuoti nemokumo bylą). Vykstant preliminariam nemokumo procesui teismas nusprendžia dėl bylos inicijavimo sąlygų. Pagrindinė byla inicijuojama sprendimu, kuriuo teismas nusprendžia dėl nemokumo bylos inicijavimo (nemokumo bylos inicijavimas).

Preliminaraus nemokumo proceso ir pagrindinės nemokumo bylos šalys

Preliminariame procese procesinius veiksmus gali atlikti procesinio prašymo teikėjas, skolininkas, kurio atžvilgiu pateiktas prašymas inicijuoti procesą, kai skolininkas nėra prašymą pateikęs asmuo, ir kreditorius, kuris gali įrodyti, jog tikėtina, kad jis gali turėti reikalavimą skolininkui, prieš kurį pateiktas prašymas inicijuoti bylą, jeigu tas kreditorius praneša apie savo ketinimą dalyvauti preliminariniame procese.

Pagrindinėje nemokumo byloje procesinius veiksmus gali atlikti kreditorius, pateikiantis reikalavimą byloje nemokiam skolininkui, ir nemokus skolininkas (privalomo sureguliuavimo procese, supaprastintame privalomo sureguliuavimo procese ir asmeninio bankroto procedūroje).

Bylos inicijavimas ir pranešimas

Kai teismas paskelbia sprendimą dėl bylos inicijavimo, jis tą pačią dieną paskelbia tą sprendimą interneto tinklalapiuose, kuriuose skelbiami teismo dokumentai, bylos dalyvių dokumentai ir kita nemokumo bylų informacija. Teismas kreditorius apie bylos inicijavimą informuoja pranešimu, kuris turi būti paskelbtas tą pačią dieną ir tuo pačiu metu, kaip ir sprendimas dėl bylos inicijavimo. Šiame sprendime teismas paskelbia svarbią informaciją apie bylą. Bylos inicijavimo teisiniai padariniai pradeda galioti pranešimo apie bankroto procedūros inicijavimą paskelbimo dieną.

Prašymą inicijuoti bylą teikiantis asmuo

Prašymą inicijuoti **privalomo suregulavimo procesą** gali pateikti tik nemokus skolininkas arba asmeniškai atsakingas įmonės skolininkės akcininkas. Prašymą inicijuoti **privalomo suregulavimo procesą didelei, vidutinei ar mažajai įmonei** taip pat gali pateikti kreditoriai, kartu turintys bent 20 proc. visų finansinių reikalavimų. Pavyzdžiui, tai gali būti bankai, laikomi gerai informuotais subjektais ir turintys reikiamą informaciją, infrastruktūrą ir darbuotojų, kad pateiktų nemokaus skolininko finansinio restruktūrizavimo planą.

Privalomo suregulavimo procesas vyksta turint ketinimą sudaryti nemokiam skolininkui sąlygas trumpuoju ir ilguoju laikotarpiu tapti finansiškai mokiū, įgyvendinant tinkamas finansinio restruktūrizavimo priemones. Siekiant sudaryti skolininkui sąlygas vykdyti įprastą verslo veiklą (ir suteikti einamosioms verslo operacijoms reikalingą likvidumą) neapibrėžtumo laikotarpiu, kol vyksta privalomo suregulavimo procesas, neleidžiama priverstinai realizuoti skolininko turto. Siekiant atsverti šį pranašumą ir užkirsti kelią skolininkui juo piktnaudžiauti, proceso metu jis turi teisę vykdyti tik įprastas verslo operacijas.

Prašymą inicijuoti **supaprastintą privalomo suregulavimo procesą** gali pateikti tik nemokus skolininkas. Šiame procese restruktūrizavimas taikomas tik neužtikrintiems paprastiems reikalavimams. Supaprastintas privalomas suregulavimas neturi poveikio pirmumui ar užtikrintiems reikalavimams, taip pat reikalavimams sumokėti mokesčius ir įmokas.

Prašymą inicijuoti **bankroto procedūrą** gali pateikti skolininkas, atsakingas skolininko akcininkas, kreditorius arba Slovėnijos Respublikos viešųjų garantijų, išlaikymo ir negalios fondas (slovėn. *Javni jamstveni, preživninski in invalidski sklad Republike Slovenije*). Kreditorius turi įrodyti tikimybę, kad jo reikalavimas skolininkui pasitvirtins ir kad skolininkas daugiau negu du mėnesius vėluoja tą reikalavimą patenkinti. Slovėnijos Respublikos viešųjų garantijų, išlaikymo ir negalios fondas turi įrodyti tikimybę, kad darbuotojai turi reikalavimų skolininkui, prieš kurį siūloma pradėti bankroto procedūrą, ir kad skolininkas daugiau negu du mėnesius vėluoja šiuos reikalavimus patenkinti.

Prevenicinio restruktūrizavimo procesas vykdomas siekiant sudaryti skolininkui, kuris, tikėtina, per metus taps nemokus, sąlygas įgyvendinti tam tikras jo finansinių prievolių restruktūrizavimo priemones ir kitas finansinio restruktūrizavimo priemones, reikalingas galimo nemokumo priežastims pašalinti, remiantis finansinio restruktūrizavimo susitarimu. Prašymą inicijuoti prevenicinio restruktūrizavimo procesą gali pateikti tik skolininkas. Dėl prašymo inicijuoti prevenicinio restruktūrizavimo procesą turi susitarti kreditoriai, turintys bent 30 proc. visų finansinių reikalavimų skolininkui. Skolininkas prie prašymo turi pridėti notaro patvirtintą kreditorių pareiškimą, kuriuo sutinkama inicijuoti procesą.

Interneto tinklalapiai, kuriuose skelbiamos nemokumo bylos

Interneto tinklalapiuose, kuriuose viešai skelbiamos nemokumo bylos, turi būti skelbiami šie visų nemokumo bylų duomenys:

- informacija apie individualius privalomo suregulavimo procesus, bankroto procedūras, privalomą likvidavimą, supaprastintą privalomą suregulavimą, prevenicinį restruktūrizavimą ir paveldėjimo bankrotą;
- teismų sprendimai bylose (išskyrus tam tikras teisės aktuose nustatytas išimtis);
- pranešimai apie bylų inicijavimą, pranešimai apie posėdžių datas ir kiti pranešimai bei raginimai balsuoti, kuriuos teismas skelbia pagal teisės aktus;
- kreditorių komiteto svarstymų ir posėdžių duomenys;
- administratorių ir nemokių skolininkų ataskaitos privalomo suregulavimo procesuose;
- patikrintų reikalavimų sąrašai;
- proceso šalių pateikti duomenys ir kiti teismo dokumentai, kurie turi būti skelbiami pagal ZFPPIPP; ir
- visi skelbimai apie viešus aukcionus atliekant bankroto procedūrą ir kvietimai teikti pasiūlymus dėl bankrutuojančio asmens turto realizavimo.

Interneto tinklalapius, kuriuose skelbiamos nemokumo bylos, administruoja Slovėnijos Respublikos viešų teisinių duomenų ir susijusių paslaugų agentūra (slovėn. *Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve*, toliau – AJPES). Galioja neužginčijama teisės aktais nustatyta prielaida, kad nemokumo bylos šalys ir visi kiti asmenys apie teismo sprendimus, kitų bylų

šalių prašymus ir kitus teisinius veiksmus sužino per aštuonias dienas nuo jų paskelbimo. Dėl šios priežasties interneto tinklalapiai yra **vieši ir nemokami.**

3 Kokia nuosavybė sudaro nemokaus subjekto turto dalį? Kaip tvarkomas turtas, kurį skolininkas įgijo arba kuris jam perduotas po to, kai buvo iškelta nemokumo byla?

Privalomo suregulavimo procesas

Kai inicijuojamas **privalomo suregulavimo procesas**, skolininkas turi išlaikyti turtą. Jis gali perduoti tik tą turtą, kuris nereikalingas jo verslo operacijoms, jeigu tokio turto pardavimas finansinio restruktūrizavimo plane nurodomas kaip viena iš finansinio restruktūrizavimo priemonių. Po privalomo suregulavimo proceso inicijavimo skolininkas gali imti paskolas tik teismui sutikus ir jų suma negali viršyti įprastoms verslo operacijoms finansuoti ir privalomo suregulavimo proceso išlaidoms padengti reikalingo likvidaus turto vertės.

Reikalavimai, kylantys iš skolininko įprastų verslo operacijų finansavimo vykstant privalomo suregulavimo procesui ir prevencinio restruktūrizavimo procesui, patenkinami atliekant galimą vėlesnę bankroto procedūrą iš bendrai paskirstytų bankrutuojančio asmens turto lėšų, prieš patenkinant pirmaeilius reikalavimus (t. y. bylos išlaidas).

Bankroto procedūra

Bankrutuojančio **skolininko, kuris yra juridinis asmuo**, turtas apima bankrutuojančio skolininko turtą bylos inicijavimo metu, visą turtą, gautą realizuojant ir valdant bankrutuojančio asmens turtą ir ginčijant bankrutuojančio skolininko teisinius veiksmus, ir turtą, gautą tęsiant verslo operacijas, kai bankrutuojantis skolininkas toliau vykdo verslo operacijas po bankroto procedūros inicijavimo pagal ZFPPIPP. Bankrutuojančio asmens turtas taip pat apima turtą, gautą pareiškus ieškinius prieš asmeniškai atsakingus bankrutuojančio skolininko akcininkus, išskyrus turtą, būtinai reikalingą pagrindiniams poreikiams patenkinti.

Skolininko asmeninio bankroto atveju bankrutuojančio skolininko turtas apima visą turtą, kurį bankrutuojantis skolininkas gauna per patikrinimo laikotarpį, kol išnyksta jo prievolės arba kol baigiama bankroto procedūra. Asmeninio bankroto atveju bankrutuojančio asmens turtui nepriskiriama:

- daiktai (asmeninio naudojimo daiktai (drabužiai, batai ir kt.), namų ūkio reikmenys (baldai, šaldytuvas, viryklė, skalbimo mašina ir kt.), būtinai reikalingi skolininkui ir jo namų ūkio nariams, daiktai, būtinai reikalingi skolininko darbui atlikti, prizai ir garbės raštai, vestuvinis žiedas, asmeniniai laiškai, rankraščiai ir kiti asmens dokumentai (šeimos narių paveikslai, nuotraukos ir kt.); ir
- gautinos pajamos (teisinio išlaikymo lėšos, kompensacija už kūno sužalojimą pagal negalios draudimą, finansinės socialinės paramos pajamos ir kt.).

Be to, asmeninio bankroto atveju bankrutuojančio asmens turtui nepriskiriamos skolininko pajamos, reikalingos minimalioms socialinėms pajamoms užtikrinti (skolininkui paliekama bent 76 proc. minimalaus darbo užmokesčio, o jeigu skolininkas išlaiko šeimos narį ar kitą asmenį, kurį skolininkas privalo išlaikyti pagal teisės aktus, – kiekvieno asmens išlaikymui nurodyta išlaikymo suma).

Asmeninio bankroto atveju skolininkui garantuojamos tos pačios minimalios socialinės pajamos, kurias jis gautų individualaus priverstinio vykdymo atveju.

4 Kokius įgaliojimus atitinkamai turi skolininkas ir nemokumo specialistas?

Teismo kompetencija ir uždaviniai

Kompetenciją nagrinėti nemokumo bylas turi apylinkės teismas. Nemokumo byloms pirmininkauja vienas teisėjas. Teritorinę kompetenciją nagrinėti visų nemokumo bylų apeliacinius skundus turi Liublianos aukštesnysis teismas (slovėn. *Višje sodišče v Ljubljani*).

Administratoriaus skyrimas ir jo įgaliojimai

Siekdamas apsaugoti kreditorių interesus, administratorius nemokumo byloje naudojami teisės aktuose nustatytais įgaliojimais ir atlieka ten nustatytas funkcijas. Administratorius skiriamas vykstant privalomo suregulavimo procesui ir bankroto procedūrai. Administratorių skiria teismas, priimdamas sprendimą dėl nemokumo bylos inicijavimo. Kai didelėms, vidutinėms ar mažosioms įmonėms vykdomas privalomo suregulavimo procesas, teismas skiria administratorių specialiu sprendimu kitą dieną po prašymo inicijuoti bylą gavimo.

Privalomo suregulavimo procese administratorius prižiūri skolininko verslo operacijas. Šiuo tikslu nemokus skolininkas turi pateikti visą priežiūrai reikalingą informaciją ir sudaryti sąlygas patikrinti savo verslo duomenis ir dokumentaciją. Tokiame procese skolininko teisnumas yra ribotas. Po bylos inicijavimo skolininkas gali atlikti tik įprastas (einamąsias) verslo operacijas, susijusias

su savo veikla ir su verslo prievolių vykdymu. Po bylos inicijavimo skolininkas gali turtu disponuoti tik tiek, kiek reikia įprastoms verslo operacijoms atlikti, ir negali imti paskolų ar kreditų, teikti garantijų ar užstatų, sudaryti sutartis ar atlikti bet kokio kito veiksmo, kuriuo kreditoriams būtų sudarytos nevienodos sąlygos arba būtų trukdoma įvykdyti finansinį restruktūrizavimą. Po privalomo sureguliuavimo proceso inicijavimo skolininkas gali ne tik vykdyti įprastas sutartis, bet ir, gavęs teismo sutikimą, parduoti savo verslui nereikalingą turtą, jeigu turto pardavimas finansinio restruktūrizavimo plane nurodytas kaip viena iš finansinio restruktūrizavimo priemonių. Skolininkas gali imti paskolas ar kreditus, tačiau jų leidžiama imti ne daugiau negu siekia įprastų verslo operacijų finansavimui reikalingo likvidaus turto vertė ir ne daugiau negu reikia privalomo sureguliuavimo proceso išlaidoms padengti. Ar duoti sutikimą, teismas sprendžia remdamasis administratoriaus arba kreditorių komiteto nuomone.

Po **bankroto procedūros inicijavimo juridiniam subjektui** skolininko atstovų, prokuratoriaus ir kitų asmenų, įgaliotų atstovauti skolininkui, įgaliojimai ir vadovybės įgaliojimai valdyti skolininko verslą nutrūksta. Vykstant bankroto procedūrai, administratorius įgyja įgaliojimus valdyti nemokaus skolininko verslą pagal procedūros reikmes ir atstovauti skolininkui šiomis aplinkybėmis:

- atliekant procesinius ir kitus teisinius veiksmus, susijusius su reikalavimų tikrinimu ir atskyrimo bei išskirtinio patenkinimo teisėmis;
- atliekant procesinius ir kitus teisinius veiksmus, kuriais ginčijami nemokaus skolininko teisiniai veiksmai;
- administruojant teises sutartis ir atliekant kitus veiksmus, reikalingus bankrutuojančio asmens turtui realizuoti;
- realizuojant teisių atsisakymą ir kitas nemokaus skolininko teises, kurių įgijimas yra bankroto procedūros inicijavimo teisinis padarinys; ir
- sudarant kitus teisinius sandorius, kuriuos nemokaus skolininkas gali sudaryti pagal teisės aktus.

Kai inicijuojama **asmeninio bankroto procedūra**, bankrutuojančio skolininko teisnumas ribojamas taip:

1. jis negali sudaryti sutarčių ar vykdyti kitų teisinių sandorių ar veiksmų, susijusių su bankrutuojančio skolininko turto tvarkymu; ir
2. jis be teismo sutikimo negali:
 - imti paskolų ar kreditų, tekti garantijų;
 - atidaryti banko sąskaitos ar kitos grynujų pinigų sąskaitos; ar
 - atsisakyti paveldėjimo ar kitų turtinių teisių.

Bankrutuojančio skolininko teisinis sandoris ar kitas teisinis veiksmas, prieštaraujantis šioms taisyklėms, neturi teisinės galios, išskyrus atvejus, kai su disponavimu bankrutuojančio asmens turtui priskiriamu skolininko turtu susijusio teisinio sandorio sudarymo ar teisinio veiksmo atlikimo metu kita sutarties šalis nežinojo ir negalėjo žinoti, kad skolininkui inicijuota asmeninio bankroto procedūra. Paprastai laikoma, kad kita sutarties šalis žinojo, kad skolininkui inicijuota asmeninio bankroto procedūra, jeigu sutartis ar kitas teisinis sandoris buvo sudaryti praėjus daugiau kaip aštuonioms dienoms nuo pranešimo apie bankroto procedūros inicijavimą paskelbimo viešuose interneto tinklalapiuose, kuriuose skelbiamos nemokumo bylos, ir priešingi įrodymai laikomi neleistiniais.

Prevenicinio restruktūrizavimo procese administratorius nedalyvauja. Šiame procese skolininko teisnumas neribojamas. Administratorius taip pat nedalyvauja **supaprastintame privalomo sureguliuavimo procese**.

Licencija vykdyti administratoriaus veiklą

Administratoriaus veiklą gali vykdyti tik asmuo, turintis už teisinius reikalus atsakingos ministerijos išduotą galiojančią licenciją eiti administratoriaus pareigas nemokumo byloje ir privalomo likvidavimo procese.

Už teisinius reikalus atsakingas ministras licenciją eiti administratoriaus pareigas išduoda asmeniui, atitinkančiam šias sąlygas:

- asmuo yra Slovėnijos Respublikos, ES valstybės narės, EEE valstybės narės arba EBPO valstybės narės pilietis ir pakankamai moka slovenų kalbą, kad galėtų ją vartoti atlikdamas su darbu susijusias užduotis;
- yra veiksnus ir apskritai yra geros sveikatos;
- turi bent pirmosios pakopos aukštąjį išsilavinimą arba panašų išsilavinimą, įgytą užsienyje, kuris buvo nostrifikuotas, pripažintas arba įvertintas pagal išsilavinimo vertinimo ir pripažinimo įstatymą, arba turi licenciją vykdyti auditoriaus arba įgaliotojo auditoriaus funkcijas;
- turi bent trejų metų darbo patirtį, susijusią su savo profesiniu išsilavinimu;
- turi bent 500 000 EUR vertės per metus civilinės atsakomybės draudimo polisą;
- išlaikė profesinį administratoriaus veiklos egzaminą;

- yra visuomenės pasitikėjimo vertas asmuo administratoriaus pareigoms eiti;
- už teisinius reikalus atsakingai ministerijai pareiškė, kad sąmoningai ir atsakingai vykdys savo, kaip administratoriaus, pareigas ir stengsis greitai užbaigti procesą kuo palankesnėmis skolų grąžinimo kreditoriams sąlygomis kiekvienoje nemokumo byloje, kuriai jis skiriamas.

5 Kokiomis sąlygomis galima remtis įskaitymais?

Reikalavimų įskaitymas po privalomo sureguliuavimo proceso inicijavimo

Kai, inicijavus **privalomo sureguliuavimo procesą**, kreditorius pateikia reikalavimą nemokiam skolininkui, o nemokus skolininkas – priešpriešinį reikalavimą kreditoriui, reikalavimai laikomi įskaitytais privalomo sureguliuavimo proceso inicijavimo metu. Ši taisyklė taip pat taikoma nepiniginiams reikalavimams ir reikalavimams, pagal kuriuos mokėjimo terminas privalomo sureguliuavimo proceso inicijavimo metu dar nėra suėjęs. Privalomo sureguliuavimo proceso inicijavimas neturi jokio poveikio užtikrintiems ir pirmaeiliams reikalavimams ir išskirtinio patenkinimo teisėms. Nemokumo byloje, inicijuotose didelėms, vidutinėms ar mažosioms įmonėms, užtikrintiems reikalavimams gali būti taikomas finansinis restruktūrizavimas.

Reikalavimų įskaitymas inicijavus bankroto procedūrą

Kai, inicijavus **bankroto procedūrą**, kreditorius pateikia reikalavimą bankrutuojančiam skolininkui, o bankrutuojantis skolininkas – priešpriešinį reikalavimą tam kreditoriui, reikalavimai laikomi įskaitytais bankroto procedūros inicijavimo metu. Ši taisyklė taip pat taikoma nepiniginiams reikalavimams ir reikalavimams, pagal kuriuos mokėjimo terminas bankroto procedūros inicijavimo metu dar nėra suėjęs. Atliekant bankroto procedūrą kreditorius nepraneša apie savo reikalavimą bankrutuojančiam skolininkui, tačiau per tris mėnesius nuo pranešimo apie bankroto procedūros inicijavimą paskelbimo turi pranešti administratoriui apie įskaitymą. Kai kreditorius nepraneša administratoriui apie įskaitymą, kreditorius privalo bankrutuojančiam skolininkui atlyginti išlaidas ir kitus nuostolius, kuriuos bankrutuojantis skolininkas patiria dėl kreditoriaus neveikimo. Kai kreditoriaus reikalavimas bankrutuojančiam skolininkui yra sąlyginis, įskaitymas įvyksta, jeigu to reikalauja kreditorius ir tam pritaria teismas.

Reikalavimas bankroto procedūros kreditoriui, atsiradęs iki bankroto procedūros inicijavimo arba įgytas naujo kreditoriaus iki bankroto procedūros inicijavimo perimant jį iš ankstesnio kreditoriaus, negali būti įskaitytas pagal bankrutuojančio skolininko priešpriešinį reikalavimą naujam kreditoriui, jeigu tas reikalavimas atsirado iki bankroto procedūros inicijavimo.

Reikalavimas bankroto procedūros kreditoriui, atsiradęs iki bankroto procedūros inicijavimo, negali būti įskaitytas pagal bankrutuojančio skolininko priešpriešinį reikalavimą tam kreditoriui, jeigu tas reikalavimas atsirado po bankroto procedūros inicijavimo.

6 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės esamoms sutartims, kuriose skolininkas yra viena iš šalių?

Nurodymai skolininko interesais atlikti teisinį sandorį ar kitą teisinį veiksmą baigia galioti, jeigu skolininkas juos davė prieš bankroto procedūros inicijavimą. Po bankroto procedūros inicijavimo mokėjimo paslaugų teikėjas negali vykdyti jokių mokėjimų iš nemokaus skolininko lėšų pagal sprendimą dėl priverstinio vykdymo ir privalomo išieškojimo. Bankrutuojančio skolininko pasiūlymai, pateikti iki bankroto procedūros inicijavimo, baigia galioti, išskyrus atvejus, kai adresatas priėmė pasiūlymą iki bankroto procedūros inicijavimo.

Inicijavus bankroto procedūrą, administratorius, pateikdamas pranešimą prieš vieną mėnesį ir neatsižvelgdamas į bendras teisės aktuose nustatytas taisykles ir sutarties sąlygas, gali nutraukti nuomos sutartis, jeigu šias sutartis bankrutuojantis skolininkas sudarė iki bankroto procedūros inicijavimo. Kai bankrutuojantis skolininkas pasinaudoja savo teise nutraukti sutartį, pranešimo laikotarpis pradėdamas skaičiuoti mėnesio, kurį kita sutarties šalis gavo bankrutuojančio skolininko pareiškimą apie sutarties nutraukimą, paskutinę dieną ir baigiamas skaičiuoti paskutinę kito mėnesio dieną. Kita sutarties šalis turi teisę iš bankrutuojančio skolininko gauti žalos, padarytos pasinaudojant teise nutraukti sutartį, atlyginimą, priešingai negu nurodyta bendrosiose taisyklėse. Apie reikalavimą atlyginti žalą privaloma pranešti atliekant bankroto procedūrą, reikalavimas tenkinamas iš paskirstyto turto pagal kreditorių reikalavimų tenkinimo teisės nuostatas.

Bankroto procedūros inicijavimas neturi poveikio sureguliuavimo susitarimui arba sąlyginei finansinei sutarčiai, kuriai taikomos sureguliuavimo susitarime išdėstytos taisyklės. Kai po tarpusavio teisių ir pareigų sureguliuavimo pagal sureguliuavimo susitarime išdėstytas taisykles kita sutarties šalis įgyja grynąjį piniginių reikalavimą bankrutuojančiam skolininkui, kita sutarties šalis atliekant bankroto procedūrą turi pranešti apie reikalavimą, o reikalavimas tenkinamas iš paskirstyto turto pagal kreditorių reikalavimų tenkinimo teisės nuostatas.

7 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės individualių kreditorių iškeltoms byloms (išskyrus nebaigtas nagrinėti bylas)?

Priverstinio vykdymo ir turto suvaržymo priemonių negalimumas

Po **nemokumo bylos inicijavimo** nemokiam skolininkui paprastai teisės aktais neleidžiama priimti sprendimo dėl priverstinio vykdymo ar turto suvaržymo priemonės, jeigu teisės aktuose nenustatyta kitaip.

Po to, kai skolininkui **inicijuojamas prevencinio restruktūrizavimo procesas**, neleidžiama priimti sprendimo dėl finansinio reikalavimo, kuriam taikomas prevencinis restruktūrizavimas, priverstinio vykdymo ar turto suvaržymo priemonės.

Inicijuotų priverstinio vykdymo ar turto suvaržymo procesų nutraukimas

Priverstinio vykdymo ar turto suvaržymo procesai, nemokiam skolininkui inicijuoti **iki privalomo sureguliuavimo proceso inicijavimo**, nutraukiami inicijavus pastarąjį procesą ir gali būti tęsiami tik teismo, vykdančio privalomo sureguliuavimo procesą, sprendimu – šis sprendimas pagal teisės aktus laikomas pagrindu toliau tęsti priverstinio vykdymo ar turto suvaržymo procesą.

Bankroto procedūros inicijavimas priverstinio vykdymo arba turto suvaržymo procesui, inicijuotiems nemokiam skolininkui iki bankroto procedūros pradžios, turi tokius padarinius:

- jeigu, priverstinio vykdymo arba kilnojamojo ar nekilnojamojo turto suvaržymo procese iki bankroto procedūros inicijavimo kreditorius dar neįgijo atskyrimo teisės, inicijavus bankroto procedūrą priverstinio vykdymo arba turto suvaržymo procesas sustabdomas;
- jeigu priverstinio vykdymo arba kilnojamojo ar nekilnojamojo turto suvaržymo procese iki bankroto procedūros inicijavimo kreditorius įgijo atskyrimo teisę ir jeigu turtas, kuris yra atskyrimo teisės objektas, iki bankroto procedūros inicijavimo dar nebuvo parduotas, inicijavus bankroto procedūrą priverstinio vykdymo arba turto suvaržymo procesas sustabdomas;
- jeigu priverstinio vykdymo procese iki bankroto procedūros inicijavimo kreditorius įgyja atskyrimo teisę ir jeigu prieš inicijuojant bankroto procedūrą priverstinio vykdymo procese buvo parduotas turtas, kuris yra atskyrimo teisės objektas, bankroto procedūros inicijavimas neturi poveikio priverstinio vykdymo procesui; ir
- inicijavus bankroto procedūrą procesas dėl apsaugos laikinąja arba preliminariąja priemone sustabdomas, o visi tame procese atlikti veiksmai anuliuojami.

Priverstinio vykdymo arba turto suvaržymo procesas, inicijuotas skolininkui iki **prevencinio restruktūrizavimo proceso inicijavimo**, kad būtų priverstinai įvykdytas arba užtikrintas finansinis reikalavimas, kuriam taikomas prevencinis restruktūrizavimas, inicijavus prevencinio restruktūrizavimo procesą nutraukiamas. Priverstinio vykdymo teismas priverstinio vykdymo procesą arba turto suvaržymą nusprendžia nutraukti skolininko prašymu.

Bankroto procedūros konsolidavimo principas

Kreditorius savo reikalavimą įvykdyti prievolę, kilusią iš santykių su bankrutuojančiu skolininku iki bankroto procedūros inicijavimo, gali pateikti tik vykstant to skolininko bankroto procedūrai, laikydamasis proceso taisyklių (reikalavimų pateikimo ir tikrinimo taisyklių, su ginčijamais reikalavimais susijusio teismo proceso nurodymų (ieškinio pareiškimo) ir kt.).

8 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės tolesniam bylų, nebaigtų nagrinėti bankroto bylos iškelimo metu, nagrinėjimui?

Jeigu kreditorius pareiškė ieškinį išdėstydamas reikalavimą iki bankroto procedūros inicijavimo, procesas sustabdomas pagal Civilinio proceso įstatymo (slovėn. *Zakon o pravdnem postopku*) normas. Kreditorius, pareiškęs ieškinį iki bankroto procedūros inicijavimo, turi savo reikalavimą pateikti atliekant bankroto procedūrą.

Tą dieną, kai paskelbiamas sprendimas dėl reikalavimų tikrinimo, baigia galioti pagrindai, kuriais dėl bankroto procedūros buvo sustabdytas ieškiniu inicijuotas procesas. Jeigu kreditoriaus reikalavimas pripažįstamas, jo teisinis interesas reikalauti toliau nagrinėti ieškinį dėl to reikalavimo išnyksta ir ieškiniu inicijuotas procesas sustabdomas. Kreditoriui sumokama vienoda dalis, proporcinga daliai, sumokamai kitiems kreditoriams, kurių neužtikrinti paprasti reikalavimai buvo pripažinti atliekant bankroto procedūrą.

Jeigu kreditoriaus reikalavimą atliekant bankroto procedūrą ginčija administratorius, kreditorius turi per mėnesį nuo sprendimo dėl reikalavimų tikrinimo paskelbimo pateikti prašymą tęsti sustabdytą ieškiniu inicijuotą procesą. Tokiu atveju ieškiniu inicijuoto proceso kreditoriui tereikia siekti įrodyti reikalavimo buvimą. Jeigu kreditoriaus reikalavimą užginčijo kitas kreditorius, kreditorius turi per mėnesį nuo sprendimo dėl reikalavimų tikrinimo paskelbimo į savo ieškinį įtraukti reikalavimą užginčijusį kreditorių kaip naują atsakovą. Jeigu reikalavimas buvo pateiktas ieškiniu, kreditoriui sumokama vienoda dalis, proporcinga daliai, sumokamai kitiems kreditoriams, kurių neužtikrinti paprasti reikalavimai buvo pripažinti atliekant bankroto procedūrą.

9 Kokie yra pagrindiniai kreditorių dalyvavimo nemokumo bylose elementai?

Pagrindinėje nemokumo byloje procesinius veiksmus gali atlikti bet kuris bylos kreditorius, siekiantis pateikti reikalavimą nemokiam skolininkui. Paprastai kiekvienas kreditorius (kaip proceso šalis) turi teisę nemokumo byloje apskųsti bet kurį teismo sprendimą,

išskyrus atvejus, kai teisės aktuose numatyta, kad apskūsti konkretų sprendimą gali tik tam tikros proceso šalys. Apeliacinį skundą galima pateikti per 15 dienų. 15 dienų laikotarpis asmenims, kuriems sprendimas turi būti įteiktas pagal ZFPPIPP, pradedamas skaičiuoti sprendimo įteikimo dieną; kitiems asmenims 15 dienų laikotarpis pradedamas skaičiuoti nuo sprendimo paskelbimo dienos.

Procesinius veiksmus nemokumo byloje kreditorius taip pat gali atlikti kreditorių komitete, kuris, būdamas visiems kreditoriams, kurie yra proceso šalys, atstovaujantis kreditorių organas, yra įgaliojtas atlikti teisės aktais nustatytus procesinius veiksmus. Kreditorių komitetas sudaromas vykstant privalomo sureguliuavimo procesui; atliekant bankroto procedūrą jis sudaromas tik tuo atveju, jei kreditoriai to prašo.

Privalomo sureguliuavimo procesas

Kreditorių komitetas

Privalomo sureguliuavimo procese teismas sudaro kreditorių komitetą, kuris, naudodamasis savo teisėmis ir įgaliojimais, turi teisę tikrinti skolininko verslo duomenis (t. y. tikrinti skolininko operacijas ir finansinę padėtį), kad būtų apsaugoti kreditorių interesai ir būtų galima pateikti pasiūlymus ir nuomones, reikalingus siekiant apsaugoti proceso kreditorius. Vykstant privalomo sureguliuavimo procesui kreditorių komitetas nemokaus skolininko finansinio restruktūrizavimo tikslais tam tikromis teisės aktais nustatytomis sąlygomis gali priimti sprendimą dėl akcinio kapitalo padidinimo piniginėmis injekcijomis arba nepiniginiais įnašais, kurie yra kreditorių reikalavimų nemokiam skolininkui objektas.

2013 m. pabaigoje teisės aktų pakeitimais, atliktais siekiant sudaryti geresnes sąlygas vykdyti veiksmingą didelių ir vidutinių įmonių finansinį restruktūrizavimą, tokioms įmonėms nustatytos specialios privalomo sureguliuavimo taisyklės, kuriomis gerokai sustiprinta kreditorių padėtis. Tų procesų taisyklės pagal 2016 m. teisės aktų pakeitimus taikomos ir mažosioms įmonėms. Siekiant, kad administratorius tinkamai atliktų savo pareigas privalomo sureguliuavimo procese, reikalinga platesnė patirtis ir mokymas, todėl skiriant administratorių netaikoma automatinės skyrimo eilės taisyklė, vietoj to teismas parenka administratorių pagal savo vertinimą. Kai pagal naują teisinę nuostatą nemokiam skolininkui inicijuoti privalomo sureguliuavimo procesą siūlo patys kreditoriai, teismas skiria prašymą pateikusių asmenų pasiūlytą administratorių. Pagal naująją sistemą kreditorių komitetas taip pat gali skirti kreditorių atstovą. Taip kreditorių komitetui sudaromos sąlygos efektyviau sekti įmonės skolininkės verslą ir jo įgaliojimams priklausančių finansinio restruktūrizavimo įgyvendinimo priemonių valdymo procesus (pavyzdžiui, verslo restruktūrizavimo priemonės, kuriomis optimizuojamos verslo sąnaudos arba padidinamas verslo efektyvumas). Kreditorių komiteto įgaliojimai buvo dar labiau išplėsti, įtraukiant kreditorių komiteto galimybę iš dalies pakeisti finansinio restruktūrizavimo planą.

Individualaus kreditoriaus teisių gynimo priemonės privalomo sureguliuavimo procese

Kiekvienas kreditorius ar administratorius gali pateikti prieštaravimą privalomo sureguliuavimo proceso vykdymui, kai:

- skolininkas nėra nemokus ir gali visiškai ir laiku įvykdyti visas savo prievolės;
- nemokus skolininkas gali įvykdyti didesnę savo prievolių dalį arba jas gali įvykdyti per trumpesnę laiką, negu siūloma privalomo sureguliuavimo pasiūlyme;
- nėra tikėtina, kad realizavus finansinio restruktūrizavimo planą skolininkui bus sudarytos sąlygos trumpuoju arba ilguoju laikotarpiu tapti mokiam;
- nėra tikėtina, kad kreditoriams patvirtinus skolininko siūlomą privalomą sureguliuavimą bus sudarytos palankesnės sąlygos įvykdyti kreditorių reikalavimus, nei bankroto procedūros inicijavimo atveju; arba
- nemokus skolininkas vykstant privalomo sureguliuavimo procesui nesilaiko jo verslą ribojančių taisyklių arba daugiau nei 15 dienų vėluoja sumokėti minimalias darbuotojų darbo užmokesčio sumas ar mokesčius bei įmokas, kuriuos skolininkas turi apskaičiuoti ir sumokėti kartu su darbuotojų darbo užmokesčiu.

Kiekvienas kreditorius, su kuriuo susijęs patvirtintas privalomas sureguliuavimas, gali prašyti teismo panaikinti patvirtintą privalomą sureguliuavimą, jeigu nemokus skolininkas gali patenkinti visą kreditoriaus reikalavimą. Ieškinys, kuriame pateikiamas ginčytinas reikalavimas, turi būti pareikštas per šešis mėnesius nuo reikalavimo patenkinimo termino pabaigos, kaip išdėstyta patvirtintame privalomo sureguliuavimo dokumente. Kiekvienas kreditorius, su kuriuo susijęs patvirtintas privalomas sureguliuavimas, gali prašyti teismo panaikinti patvirtintą privalomą sureguliuavimą, jeigu jis buvo pasiektas apgaulės būdu. Ieškinys, kuriame pateikiamas ginčytinas reikalavimas, turi būti pareikštas per dvejus metus nuo tos dienos, kai sprendimas dėl privalomo sureguliuavimo patvirtinimo tampa galutinis.

Bankroto procedūra

Kreditorių komitetas

Atliekant bankroto procedūrą, kreditorių komitetas turi teisę patikrinti visus bankroto procedūros administratoriaus turimus dokumentus ir patikrinti dokumentus, kuriuos administratorius privalo turėti pagal procedūrą. Atliekant bankroto procedūrą, kreditorių komitetas gali pateikti:

- nuomonę dėl bankrutuojančiam skolininkui reikalingų verslo operacijų užbaigimo;
- pritarimą dėl bankrutuojančio skolininko verslo operacijų tolesnio vykdymo;
- nuomonę dėl administratoriaus siūlomo plano dėl bankroto procedūros eigos;
- nuomonę dėl sprendimo parduoti turtą;
- pritarimą, kai pradinė arba rezervinė kaina yra mažesnė negu pusė turto vertės, nustatytos pagal likvidacinę vertę;
- nuomonę dėl administratoriaus atlikto bankroto procedūros išlaidų vertinimo ir jo pakeitimų; ir
- nuomonę dėl bankroto procedūros užbaigimo.

Vykstant **supaprastintam privalomo suregulavimo procesui ir prevencinio restruktūrizavimo procesui** kreditorių komitetas nesudaromas.

10 Kaip nemokumo specialistas gali naudotis ar disponuoti turtu?

Atliekant bankroto procedūrą administratorius yra bankrutuojančio skolininko teisinis atstovas ir yra įgaliotas valdyti bankrutuojančio asmens turtą ir jį realizuoti.

Bankroto administratorius **valdo bankrutuojančio asmens turtą**, visų pirma išnuomodamas bankrutuojančio skolininko turtą ir padidindamas bankrutuojančio skolininko pinigines lėšas. Administratorius teismine ir ne teismine tvarka taip pat sudaro susitarimus, dėl kurių jam reikia kreditorių komiteto nuomonės ir teismo sutikimo. Po bankroto procedūros inicijavimo bankrutuojančio skolininko turtas gali būti išnuomojamas tik tuo atveju, jeigu tokiu būdu nevilkinamas turto pardavimas. Nuomos sutartis gali būti sudaroma tik konkrečiam laikotarpiui, ne ilgiau nei metams. Administratorius, gavęs teismo sutikimą, gali nustatyti nuomininkui pirmumo teisę įsigyti nuomojamą turtą.

Administratorius, investuodamas bankrutuojančio skolininko pinigines lėšas, turi laikytis teisės aktų. Piniginės lėšos gali būti investuojamos tik į Slovėnijos Respublikos ar kitos ES valstybės narės, Europos Centrinio Banko, Slovėnijos banko ar kitos ES valstybės narės banko išleistus skolos vertybinius popierius arba į skolos vertybinius popierius (išskyrus subordinuotus vertybinius popierius), išleistus banko, turinčio registruotą būstinę Slovėnijos Respublikoje, arba kredito įstaigos, turinčios būstinę kitoje ES valstybėje narėje. Piniginius banko indėlius galima padėti tik registruotą būstinę Slovėnijos Respublikoje turinčiame banke arba registruotą būstinę kitoje ES valstybėje narėje turinčioje kredito įstaigoje.

Kalbant apie **realizavimą**, bankroto administratorius gali parduoti bankrutuojančio skolininko turtą, teikti jo reikalavimus ir atlikti visus kitus jo turtinių teisių įgyvendinimo veiksmus. Bankrutuojančio skolininko turto pardavimo sutartis gali būti sudaryta viešo aukciono būdu arba teikiant privalomą kvietimą teikti pasiūlymus. Vykdam tiesiogines derybas su pirkėju sutartis gali būti sudaroma tik išimties tvarka. Pardavimas pradedamas (pirmuoju) teismo sprendimu dėl pardavimo. Teismas priima sprendimą dėl pardavimo, gavęs administratoriaus prašymą ir remdamasis kreditorių komiteto nuomone. Kai parduodamas turtas, kurio atžvilgiu atskiras kreditorius turi pirmumo teisę į grąžinimą (nustatytą suvaržymo teisę), taip pat reikalinga to atskiro kreditoriaus nuomonė. Sprendimu, kuriuo teismas pirmą kartą nusprendžia parduoti konkretų turtą, teismas taip pat nusprendžia dėl:

1. pardavimo metodo;
2. pradinės kainos viešame aukcione arba rezervinės kainos privalomame kvietime teikti pasiūlymus; ir
3. užstato sumos.

Kai pirmuoju sprendimu dėl pardavimo surengtas viešas aukcionas arba kvietimas teikti pasiūlymus dėl konkretaus turto pardavimo nepavyksta, teismas vėlesniu sprendimu dėl pardavimo gali:

1. arba:

- dar kartą nuspręsti parduoti turtą viešame aukcione arba teikiant privalomą kvietimą teikti pasiūlymus; ir
- nustatyti mažesnę pradinę arba rezervinę kainą negu pirmajame sprendime, arba

2. nuspręsti paskelbti neprivalomą kvietimą teikti pasiūlymus dėl turto pardavimo vedant tiesiogines derybas.

Teismas privalomų pasiūlymų priėmimo procese rezervinę kainą nustato remdamasis turto vertinimu apskaičiuota verte.

Pirmajame sprendime dėl pardavimo nurodyta rezervinė kaina negali būti mažesnė negu pusė turto vertės, nustatytos pagal

likvidacinę vertę. Tolesniame sprendime dėl pardavimo teismas gali nustatyti pradinę arba rezervinę kainą, mažesnę negu pusė turto vertės, nustatytos pagal likvidacinę vertę, kai kreditorių komitetas arba atskiras kreditorius duoda sutikimą.

11 Kokie reikalavimai turi būti nukreipti į nemokaus skolininko turtą ir kaip vertinami reikalavimai, atsiradę iškelus nemokumo bylą?

Atliekant bankroto procedūrą, kreditoriai turi pateikti bankrutuojančiam skolininkui reikalavimus, atsiradusius iki bankroto procedūros inicijavimo, išskyrus tuos, kurių nereikia pateikti pagal teisės aktus. Kreditorius, solidariai atsakingas už bankrutuojančio skolininko prievolę kaip bendraskolis, laiduotojas arba užstato teikėjas, vykstant bankroto procedūrai turi pateikti galimą savo regresinį reikalavimą, kuris iki bankroto procedūros inicijavimo dar nebuvo atsiradęs, su atidėta sąlyga, kad kreditorius įgys regresinį reikalavimą skolininkui atliekant bankroto procedūrą ir tas reikalavimas bus grindžiamas mokėjimu pagal reikalavimą, pateiktiną po bankroto procedūros inicijavimo. Kai solidariai atsakingi bendraskoliai arba laiduotojai kartu su bankrutuojančiu skolininku taip pat yra atsakingi už kreditoriaus reikalavimo patenkinimą, kreditorius gali atliekant bankroto procedūrą pateikti visą reikalavimo sumą ir siekti ją įrodyti, kol ji visa bus sumokėta pagal naikinamąją sąlygą, kuri įvykdoma, kai kreditoriaus reikalavimą patenkina kitas solidariai atsakingas bendraskolis arba laiduotojas. Kai kreditorius praleidžia reikalavimo pateikimo terminą, jo reikalavimas bankrutuojančiam skolininkui netenka galios ir teismas atmeta vėlesnį reikalavimo pateikimą.

Atliekant bankroto procedūrą, **nereikia pateikti pirmaeilių reikalavimų** sumokėti darbo užmokestį ir darbo užmokesčio kompensacijas už laikotarpį nuo bankroto procedūros inicijavimo iki reikalavimų pateikimo termino pabaigos darbuotojams, kurių darbas tampa nereikalingas dėl bankroto procedūros inicijavimo, ir išeitines išmokas darbuotojams, kurių darbo sutartis nutraukė administratorius, nes jų darbas tapo nereikalingas dėl bankroto procedūros inicijavimo arba procedūros vykdymo laikotarpiu. Tam tikri reikalavimai, susiję su mokesčių apskaičiavimu ir sumokėjimu, taip pat neteikiami.

Kai **reikalavimas yra užtikrintas atskyrimo teise**, kreditorius šį užtikrintą reikalavimą turi pateikti vykstant bankroto procedūrai, pareikšdamas ir atskyrimo teisę. Jeigu, priklausomai nuo padėties bankroto procedūros pradžioje, bankrutuojantis skolininkas turi užregistruotą nuosavybės teisę į nekilnojamąjį turtą ir ta nuosavybės teisė yra suvaržyta registruota hipoteka arba maksimalia hipoteka, įsigaliojusia iki bankroto procedūros inicijavimo, laikoma, kad hipoteka arba maksimali hipoteka ir pagal ją atsiradęs reikalavimas yra laiku užregistruotas vykstant bankroto procedūrai.

Kreditoriai savo **išskirtinio patenkinimo teises**, atsiradusias iki bankroto procedūros inicijavimo, turi pareikšti per tris mėnesius nuo pranešimo apie bankroto procedūros inicijavimą paskelbimo. Jeigu kreditorius praleidžia išskirtinio patenkinimo teisių pareiškimo terminą, išskirtinio patenkinimo teisė neišnyksta. Jeigu administratorius parduoda turtą, suvaržytą nepareikšta išskirtinio patenkinimo teise, išskirtinio patenkinimo teisę turintis kreditorius praranda išskirtinio patenkinimo teisę, tačiau gali reikalauti sumokėti už to turto pardavimą gautas lėšas, iš jų atėmus pardavimo išlaidas. Išskirtinio patenkinimo teisę turintis kreditorius neturi teisės reikalauti atlyginti žalą. Kreditorius praranda išskirtinio patenkinimo teisę ir teisę gauti mokėjimą, jeigu jis nepareiškia teisės iki pirmojo bendrojo paskirstymo plano paskelbimo.

Bankrutuojančio skolininko prievolės, atsirandančios po bankroto procedūros inicijavimo (su tam tikromis išimtimis), laikomos **procedūros išlaidomis**. Jos skirstomos į:

– einamąsias išlaidas (pavyzdžiui, darbo užmokestį ir kitokią kompensaciją proceso šalims, teikiančioms bankroto procedūrai reikalingas paslaugas, įskaitant mokesčius ir įmokas, kurias skolininkas turi apskaičiuoti ir sumokėti kartu su tais mokėjimais, taip pat administratoriaus išlaidas; išlaidas elektros energijai, vandeniui, šildymui, telefonui ir kitas išlaidas, susijusias su verslo patalpų naudojimu bankroto procedūrai, draudimo įmokas bankrutuojančio asmens turtui apdrausti, viešų skelbimų išlaidas, atliekant bankroto procedūrą patiriamas teisinės skolininko išlaidas reikalavimams užginčyti, apskaitos, administracinių ir kitų paslaugų, reikalingų atliekant bankroto procedūrą, išlaidas ir kt.); ir

– atsitiktines išlaidas (išlaidas kreditorių reikalavimams, atsiradusiems vykstant privalomo sureguliuavimo procesui, patenkinti, prievolėms, įgytoms pagal abiejų šalių neįvykdytas dvišales sutartis, įvykdyti, prievolėms, kuriomis užbaigiami skubūs teisiniai sandoriai ir tęsiamas verslas, įvykdyti, taip pat išlaidas turtui įvertinti ir kitiems veiksams, susijusiems su pardavimu ir kt., atlikti).

12 Kokios yra taisyklės, reglamentuojančios reikalavimų pateikimą, patikrinimą ir pripažinimą?

Pateikdamas reikalavimą, kreditorius gauna teisę atlikti procesinius veiksmus pagrindinėje nemokumo byloje. Reikalavimai turi būti pateikiami per nurodytą terminą. Pateikiami tik iki nemokumo bylos inicijavimo atsiradę reikalavimai.

Vykstant **privalomo sureguliuavimo procesui** reikalavimai teikiami ir tikrinami pirmiausia siekiant įvertinti procesinio kreditoriaus intereso balsuoti dėl privalomo sureguliuavimo pagrįstumą. Reikalavimai turi būti pateikiami per 30 dienų nuo tos dienos, kai pranešimas apie procesą buvo paskelbtas Slovėnijos Respublikos viešų teisinių duomenų ir susijusių paslaugų agentūros (AJPES) interneto tinklalapiuose. Dėl nepranešimo arba pavėluoto pranešimo kreditorius nepraranda paties reikalavimo, tačiau praranda teisę balsuoti.

Atliekant **bankroto procedūrą**, reikalavimų pateikimas ir tikrinimas yra pagrindas, kuriuo remiantis nusprendžiama dėl bankrutuojančio asmens turto paskirstymo. Vykstant tokiai procedūrai kreditoriai turi pateikti savo reikalavimus per tris mėnesius nuo dienos, kurią pranešimas apie bankroto procedūros inicijavimą buvo paskelbtas AJ PES interneto tinklalapiuose.

Asmeninio bankroto atveju kreditorius nepraranda reikalavimo, jeigu jis buvo pateiktas praleidus terminą, tačiau administratorius jį įtraukia į papildomų reikalavimų sąrašą.

Kreditorius, kuriam buvo pareikštas ieškinys, kuriuo ginčijami bankrutuojančio skolininko teisiniai veiksmai, per vieną mėnesį nuo ieškinio įteikimo dienos turi pateikti savo reikalavimą bankroto procedūroje kaip sąlyginį reikalavimą, kuris atsiras, jeigu ieškinys bus patenkintas galutiniu sprendimu. Per vieną mėnesį nuo bankrutuojančio skolininko pareiškimo, kuriame skolininkas pasinaudoja savo teise nutraukti sutartį arba jos atsisakyti, gavimo kreditorius turi pateikti savo reikalavimą atlyginti žalą dėl administratoriaus nutrauktos nuomos sutarties arba abiejų šalių neįvykdytos sutarties.

Reikalavimo turinys

Pranešime apie reikalavimo pateikimą nemokumo byloje turi būti nurodyta:

1. suma, pripažintina kaip reikalavimas byloje; ir
2. faktų, iš kurių matyti reikalavimo pagrįstumas, aprašymas ir juos patvirtinantys įrodymai, įskaitant pateiktą dokumentaciją.

Pranešime apie reikalavimo pateikimą atliekant bankroto procedūrą taip pat turi būti išdėstyta informacija apie banko sąskaitą, į kurią turi būti sumokėta pagal reikalavimą. Jeigu kreditorius pareiškė ieškinį arba inicijavo kitą procesą iki bankroto procedūros inicijavimo, pranešime taip pat turi būti išdėstyta informacija apie teismą ar kitą kompetentingą instituciją, kurioje vyksta procesas, ir turi būti nurodytas bylos numeris.

Prašyme patikrinti reikalavimą turi būti nurodyta:

1. pagrindinė reikalavimo suma;
2. jeigu nemokumo bylos kreditorius be pagrindinės sumos dar siekia gauti delspinigius – visų delspinigių, apskaičiuotų nuo reikalavimo termino suėjimo iki nemokumo bylos inicijavimo, kapitalizuotoji suma; administratoriaus pirmaeilių reikalavimų atveju – apskaičiuota kapitalizuotoji delspinigių suma;
3. jeigu nemokumo bylos kreditorius be pagrindinės sumos dar siekia atgauti reikalavimo priverstinio vykdymo teisme arba kito proceso, inicijuoto iki nemokumo bylos inicijavimo, išlaidas – šių išlaidų suma;
4. jeigu kreditorius siekia įrodyti, kad reikalavimas yra pirmaeilis, – konkretus prašymas skirstant turtą reikalavimą laikyti pirmaeiliu; ir
5. jeigu kreditorius siekia įrodyti, kad reikalavimas yra sąlyginis – konkretus aplinkybių, kurioms įvykus realizuojama atidėta ar naikinamoji reikalavimo sąlyga, aprašymas.

Nemokumo byloje kreditorius vienu pareiškimu gali pateikti keletą reikalavimų.

Reikalavimų tikrinimo procedūra

Reikalavimų tikrinimo procedūrą sudaro trys etapai:

1. Administratoriaus pareiškimas apie pateiktus reikalavimus.

Administratorius padaro pareiškimą, kuriuo pripažįstami arba ginčijami reikalavimai – parengia *bazinį patikrintų reikalavimų sąrašą (slovén. osnovni seznam preizkušenih terjatev)*. Sąraše prie kiekvieno reikalavimo administratorius nurodo, ar tas reikalavimas pripažįstamas, ar ginčijamas. Teismas sąrašą skelbia interneto tinklalapiuose, kuriuose skelbiama nemokumo bylų informacija. Per 15 dienų nuo sąrašo paskelbimo kreditoriai gali pateikti prieštaravimus dėl bet kokių baziniame sąraše esančių pateiktų reikalavimų klaidų, pareiškdami *prieštaravimą baziniam sąrašui (slovén. ugovor proti osnovnem seznamu)*. Jeigu kreditoriaus prieštaravimas yra pagrįstas, administratorius turi paskelbti bazinio sąrašo pataisą.

2. Kreditoriaus pareiškimas dėl kitų kreditorių pateiktų reikalavimų.

Kiekvienas kreditorius, laiku pateikęs byloje savo reikalavimą, gali užginčyti kitų kreditorių reikalavimus, pareiškdamas *prieštaravimą, kuriuo ginčijamas reikalavimas (slovén. ugovor o prerekanju terjatve)*. Prieštaravimą, kuriuo ginčijamas reikalavimas privalomo sureguliuavimo procese, kreditorius turi pareikšti per 15 dienų, o atliekant bankroto procedūrą – per mėnesį nuo bazinio patikrintų reikalavimų sąrašo paskelbimo. Atliekant asmeninio bankroto procedūrą ir privalomo sureguliuavimo procese tokį prieštaravimą, kaip proceso šalis, taip pat gali pareikšti nemokus skolininkas. Administratorius kreditorių ir skolininko pareiškimus apie ginčijamus

reikalavimus įtraukia į *papildytą patikrintų reikalavimų sąrašą (slovén. dopolnjeni seznam preizkušenih terjatev)*. Visos klaidos, dėl kurių neatsižvelgiama į pareikštą prieštaravimą, nurodomos prieštaravime papildytam sąrašui.

3. Teismo sprendimas dėl reikalavimų tikrinimo.

Teismas nusprendžia patikrinti reikalavimus priimdamas *sprendimą dėl reikalavimų tikrinimo (slovén. sklep o preizkusu terjatev)*. Remdamasis šiuo sprendimu, *administratorius parengia galutinį patikrintų reikalavimų sąrašą (slovén. končni seznam preizkušenih terjatev)*, kurį teismas paskelbia kartu su sprendimu dėl reikalavimų tikrinimo.

Sprendime dėl reikalavimų tikrinimo teismas nusprendžia dėl prieštaravimų, dėl patikrintų ir ginčijamų reikalavimų ir dėl reikalavimų, kurie, tikėtina, bus įrodyti, taip pat dėl to, kas turi imtis veiksmų kituose procesuose (t. y. pareikšti ieškinius) reikalavimams pagrįsti. Ieškinio pateikimo terminas – vienas mėnuo.

13 Kokios yra taisyklės, reglamentuojančios pajamų paskirstymą? Koks yra reikalavimų ir kreditorių teisių eiliškumas?

Bankrutuojančio asmens turtas yra bankrutuojančio skolininko turtas, kuris realizuojamas procedūros išlaidoms padengti ir kreditorių reikalavimams patenkinti. Teisės aktuose turtas skirstomas į „bankrutuojančio asmens turtą“ ir „specialų bankrutuojančio asmens turtą“. Specialus bankrutuojančio asmens turtas yra turtas, kuriam taikoma atskyrimo teisė, arba realizuojant tą turtą gautos piniginės lėšos. Visam turtui, kuriam taikoma atskyrimo teisė, reikia įforminti atskirą bankrutuojančio asmens turtą ir valdyti šį turtą atskirai nuo turto, sudarančio bendro bankrutuojančio asmens turto dalį, taip pat atskirai nuo turto, priklausančio kitam specialiam bankrutuojančio asmens turtui.

Realizuota bankrutuojančio asmens turto dalis yra paskirstytinas turtas, skirtas kreditorių reikalavimams patenkinti. Bendras paskirstytinas turtas yra piniginės lėšos, gautos realizavus bendrą bankrutuojančio asmens turtą ir atėmus bankroto procedūros išlaidas. Specialus paskirstytinas turtas yra piniginės lėšos, gautos realizavus specialų bankrutuojančio asmens turtą ir atėmus to realizavimo išlaidas.

Kalbant apie pirmaeilius mokėjimus, atliekant bankroto procedūrą, kreditorių reikalavimai, atsiradę iki procedūros inicijavimo, klasifikuojami taip:

- užtikrinti reikalavimai, kurių patenkinimas užtikrintas atskyrimo teise, apimančia teisę į pirmaeilį reikalavimo patenkinimą iš konkretaus turto; ir
- neužtikrinti reikalavimai, tarp kurių pirmaeiliai reikalavimai patenkinami pirmiausia, o tada – paprasti reikalavimai, po kurių tenkinami antraeiliai reikalavimai ir galiausiai korporatyvinės teisės.

Užtikrinti reikalavimai yra reikalavimai, kurių patenkinimas yra užtikrintas atskyrimo teise. Atskyrimo teisė yra bet kuri teisė, apimanti teisę į pirmaeilį reikalavimo patenkinimą iš konkretaus turto. Labiausiai paplitusi atskyrimo teisė yra turto suvaržymas. Atliekant bankroto procedūrą, užtikrinti reikalavimai patenkinami pirmieji – iš lėšų, gautų pardavus turtą, kuris buvo suvaržytas atskyrimo teise.

Neužtikrinti reikalavimai yra reikalavimai, kurie nėra užtikrinti atskyrimo teise. Šie reikalavimai yra subordinuoti užtikrintų reikalavimų patenkinimui iš turto, kuris buvo suvaržytas atskyrimo teise. Mokėjimai iš likusio turto atliekami tokia tvarka: 1) pagal pirmaeilius reikalavimus, 2) pagal paprastus reikalavimus ir 3) pagal antraeilius reikalavimus.

- **Pirmaeiliai reikalavimai** yra tie (neužtikrinti) reikalavimai, kurie pagal teisės aktus turi būti patenkinti pirmumo tvarka, prieš patenkinant paprastus (neužtikrintus) reikalavimus (pavyzdžiui, darbo užmokestis ir jo kompensacija už paskutinius šešis mėnesius iki nemokumo bylos inicijavimo, išieškinės išmokos darbuotojams, nesumokėtos įmokos ir kt.). Jeigu bankroto procedūra inicijuojama todėl, kad privalomo sureguliuavimo procesas nebuvo sėkmingas, vykstant privalomo sureguliuavimo procesui atsiradę reikalavimai turi absoliutų pirmumą ir patenkinami prieš pirmaeilius reikalavimus;
- **paprasti reikalavimai** yra neužtikrinti reikalavimai, kurie nėra nei pirmaeiliai, nei antraeiliai;
- **antraeiliai reikalavimai** yra neužtikrinti reikalavimai, kurie patenkinami tik patenkinus visus neužtikrintus reikalavimus skolininkui pagal teisinius kreditoriaus ir skolininko santykius, jeigu skolininkas tampa nemokus. Privalomo sureguliuavimo procese antraeilius reikalavimus galima paversti nuosavybės dalimi. Jeigu jie neperduodami kaip nepiniginis įnašas, privalomo sureguliuavimo poveikis jiems yra toks, kad jie panaikinami.

Korporatyvinės teisės (akcijos arba verslo dalys) neturi prievolių teisės savybių (teisinio pobūdžio), o dalininkams arba akcininkams suteikia teisę į proporcingą likusio bankrutuojančio asmens turto dalį.

Kol neįvykdyti mokėjimai kreditoriams, suma, reikalinga bankroto procedūros išlaidoms padengti, atskiriama nuo bankrutuojančio asmens turto (paskirstytino turto). Kreditoriams sumokama tokia tvarka: atskyrimo kreditoriams, kurie savo reikalavimą yra užtikrinę atskyrimo teise (pavyzdžiui, hipoteka), pirmiesiems sumokama iš turto, kuris buvo užtikrinimo priemonė (specialus

paskirstytinas turtas). Reikalavimų, įtvirtintų pagal sutartis ar kitus teisinius sandorius, kuriuos skolininkas sudarė laikotarpiu nuo privalomo sureguliuavimo proceso inicijavimo iki bankroto procedūros inicijavimo, turintiems kreditoriams pagal teisės aktuose nustatytas privalomo sureguliuavimo procese taikytinas verslo ribojimo taisykles pirmiesiems sumokama iš bendro paskirstytino turto. Tada sumokama kreditoriams, turintiems privilegijuotų reikalavimų (darbuotojams), ir galiausiai kitiems kreditoriams – neužtikrintų paprastų reikalavimų turintiems kreditoriams ir antraeilių reikalavimų turintiems kreditoriams. Bet koks realizuoto turto likutis paskirstomas akcininkams.

14 Kokios yra nemokumo bylų užbaigimo (ypač pasiekus susitarimą su kreditoriais) sąlygos ir pasekmės?

Privalomo sureguliuavimo procesas

Privalomą sureguliuimą, dėl kurio kreditoriai susitaria balsuodami, taip pat turi patvirtinti teismas. Sprendime dėl privalomo sureguliuavimo patvirtinimo teismas:

1. nusprendžia, ar patvirtinti privalomą sureguliuimą;
2. nustato patvirtinto sureguliuavimo susitarimo turinį, nuroydamas:
 - patenkinamų kreditorių reikalavimų procentinę dalį;
 - jų patenkinimo terminus; ir
 - kreditorių reikalavimų delspinigius už laikotarpį nuo privalomo sureguliuavimo proceso inicijavimo iki reikalavimų patenkinimo termino pabaigos;
3. nusprendžia, kurie reikalavimai buvo patikrinti vykstant privalomo sureguliuavimo procesui; ir
4. nurodo skolininkui sumokėti vykstant privalomo sureguliuavimo procesui patikrintus kreditorių reikalavimus tokiomis dalimis, tokiais terminais ir su tokiais delspinigiais, kokie nustatyti patvirtintame privalomo sureguliuavimo dokumente.

Procese taikoma absoliutaus pirmumo taisyklė. Skolininko verslo finansinio restruktūrizavimo įgyvendinimas privalomo sureguliuavimo procese reiškia, kad:

- skolininko akcininkai gali pasilikti tik tą dalį skolininko akcinio kapitalo, kuris atitinka skolininko turto likutį, kurį jie gautų, jeigu skolininkui būtų inicijuota bankroto procedūra;
- turi būti sudarytos palankesnės sąlygos patenkinti kreditorių reikalavimus, negu būtų sudarytos, jeigu skolininkui būtų inicijuota bankroto procedūra, atsižvelgiant į pirmumo tvarką ir kitas taisykles, pagal kurias tenkinami pirmaeiliai, paprasti ir antraeiliai reikalavimai ir užtikrinti reikalavimai taikant bankroto procedūrą; ir
- toliau vykdomos skolininko verslo operacijos arba perspektyvi jų dalis.

Finansinį restruktūrizavimą atlieka skolininkas, prašydamas kreditorių pritarti jų paprastų reikalavimų sumažinimui ar jų patenkinimo atidėjimui. Skolininkas turi pasiūlyti visiems kreditoriams pagal jų paprastus reikalavimus sumokėti vienodomis procentinėmis dalimis, vienodais mokėjimo terminais ir su vienodais delspinigiais, apskaičiuotais už laikotarpį nuo privalomo sureguliuavimo proceso inicijavimo iki reikalavimų patenkinimo termino pabaigos. Jeigu skolininkas yra kapitalo bendrovė, jis gali prašyti kreditoriaus pasirinkti vieną iš toliau nurodytų variantų:

- sutikti su savo paprastų reikalavimų sumažinimu ir jų patenkinimo termino atidėjimu; arba
- perduoti reikalavimus skolininkui kaip nepiniginį įnašą už skolininko akcinio kapitalo padidinimą (*skolos konvertavimas į nuosavybę*).

Privalomas sureguliuavimas neturi poveikio pirmaeiliams reikalavimams arba atskirtoms teisėms. Antraeiliai reikalavimai išnyksta. Privalomo sureguliuavimo procese užtikrintus reikalavimus restruktūrizuoti galima tik savanoriškai. Vykstant **didelių, vidutinių** ar mažųjų įmonių privalomo sureguliuavimo procesui užtikrinti reikalavimai gali būti restruktūrizuojami atidedant mokėjimo terminą arba sumažinant delspinigius taip, kad 75 proc. daugumos sprendimas taip pat būtų taikomas atskyrimo teisę turintiems kreditoriams, kurie nebalsavo dėl privalomo sureguliuavimo. Šiame procese kaip viena iš finansinio restruktūrizavimo priemonių numatyta galimybė perspektyvią skolininko verslo dalį atskirti į kitą įmonę (*angl. spin-off*). Taip pat leidžiama atskyrimo teises restruktūrizuoti į bendrą atskyrimo teisę (reikalinga 85 proc. dauguma).

Bankroto procedūra juridiniam asmeniui

Bankroto procedūra vykdoma siekiant realizuoti bankrutuojančio asmens turtą ir sumokėti kreditoriams. Paprastai bankrutuojančio skolininko turto pardavimo sutartis gali būti sudaryta viešo aukciono būdu arba teikiant privalomą kvietimą teikti pasiūlymus. Viešas aukcionas gali būti organizuojamas didinant pradinę kainą arba mažinant pradinę kainą. Atliekant bankroto procedūrą, verslą arba

įmonės veiklą galima išlaikyti parduodant įmonę viešame aukcione kaip verslo vienetą arba parduodant jos perspektyvias dalis (*verslo pardavimas kaip einamoji problema*).

Kol neįvykdyti mokėjimai kreditoriams, suma, reikalinga bankroto procedūros išlaidoms padengti, atskiriama nuo bankrutuojančio asmens turto. Kreditoriams sumokama šia tvarka: atskyrimo teisę turintiems kreditoriams, kurių reikalavimas buvo užtikrintas atskyrimo teise (pavyzdžiui, hipoteka), pirmiausia sumokama iš turto, kuris buvo užtikrinimo priemonė; tada sumokama kreditoriams, turintiems reikalavimų pagal sutartis ir kitus teisinius sandorius, kuriuos bankrutuojantis skolininkas sudarė laikotarpiu nuo privalomo suregulavimo proceso inicijavimo iki bankroto procedūros inicijavimo, kaip išdėstyta verslo ribojimo taisyklėse, nustatytose teisės aktais ir taikytinose vykstant privalomo suregulavimo procesui; tada sumokama kreditoriams, turintiems privilegijuotų reikalavimų (darbuotojams), o tada – kitiems kreditoriams, t. y. neužtikrintų paprastų reikalavimų ir antraeilių reikalavimų turintiems kreditoriams. Bet koks realizuoto turto likutis paskirstomas akcininkams.

Asmeninis bankrotas

Kaip ir su juridiniais subjektais susijusiomis bankroto procedūromis, asmeninio bankroto procedūromis siekiama proporcingai ir vienu metu patenkinti visų kreditorių reikalavimus. Todėl kreditoriams iš skolininko turto sumokama proporcingai ir tuo pačiu metu. Bankrutuojančio asmens turtas apima visą per daug įsiskolinusio asmens turtą bankroto procedūros inicijavimo metu, išskyrus atvejus, kai tas turtas pagal Civilinio priverstinio vykdymo ir apsaugos įstatymą (slovėn. *Zakon o izvršbi in zavarovanju*) atskiriamas nuo turto, į kurį galima nukreipti priverstinį išieškojimą. Kadangi fizinis asmuo, skirtingai negu juridinis asmuo, bankroto procedūros pabaigoje nenustoja egzistuoti, atliekant bankroto procedūrą nepatenkinti kreditorių reikalavimai neišnyksta. Priešingai negu kreditorių reikalavimai atliekant juridinio subjekto bankroto procedūrą, asmeninio bankroto procedūros atveju reikalavimų tenkinimas baigus bankroto procedūrą nenutrūksta. Sprendimas užbaigti asmeninio bankroto procedūrą, kuriame išdėstomas nepatenkintų pripažintų reikalavimų sąrašas, yra priemonė nepatenkintų reikalavimų turintiems kreditoriams siekti priverstinai įvykdyti šiuos reikalavimus.

Kad bankrutuojančiam skolininkui būtų panaikintos prievolės, jam suteikiama galimybė iki sprendimo dėl asmeninio bankroto procedūros užbaigimo paskelbimo pateikti prašymą panaikinti prievoles, atsiradusias iki asmeninio bankroto procedūros inicijavimo, kurios nebus įvykdytos pagal tą procedūrą. Jeigu bankrutuojantis skolininkas pateikia prašymą panaikinti prievoles ir jeigu prievolių panaikinimo procesas po patikrinimo laikotarpio sėkmingai baigiamas jo naudai, jo prievolių dalis, kuri priešingu atveju būtų priverstinai įvykdoma remiantis sprendimu dėl bankroto procedūros užbaigimo, panaikinama ir atitinkamai išnyksta kreditorių teisė teisme siekti priverstinio jų įvykdymo.

Net ir tais atvejais, kai prievolės panaikinamos skolininko naudai, toliau nurodytų tipų skolininko prievolės nepanaikinamos:

1. darbuotojų pirmumo teisės;
2. reikalavimai bankrutuojančiam skolininkui, kuriais siekiama teisinio išlaikymo, žalos kompensavimo už pagrindinės veiklos sumažinimą ar darbingumo sumažėjimą ar praradimą, ir kompensacijos už prarastą išlaikymą dėl išlaikymą teikusio asmens mirties;
3. reikalavimai sumokėti baudžiamajame procese skirtas pinigines nuobaudas ar sugrąžinti nepagrįstas pajamas, gautas iš nusikalstamos veikos;
4. reikalavimai pagal sąlyginį nuosprendį, priklausantį nuo nusikalstama veika gautų nepagrįstų pajamų grąžinimo arba nuo nusikalstama veika padarytos žalos atitaisymo;
5. reikalavimai sumokėti baudžiamajame procese dėl baudžiamųjų nusižengimų skirtas baudas ar sugrąžinti jais gautas nepagrįstas pajamas;
6. reikalavimai grąžinti neteisėtai įgytą turtą; ir
7. reikalavimai atlyginti tyčia arba dėl didelio aplaidumo padarytą žalą.

15 Kokios yra kreditorių teisės po nemokumo bylos užbaigimo?

Privalomo suregulavimo procesas baigiamas galutiniu teismo sprendimu, kuriuo patvirtinamas privalomo suregulavimo dokumentas.

Kiekvienas kreditorius, su kurio reikalavimu susijęs patvirtintas privalomas suregulavimas, gali prašyti teismo panaikinti patvirtintą privalomą suregulavimą, jeigu nemokus skolininkas gali patenkinti visus arba didelę dalį tokių kreditorių turimų paprastų reikalavimų. Ieškinys, kuriame pateikiamas ginčytinas reikalavimas, turi būti pareikštas per šešis mėnesius nuo reikalavimo patenkinimo termino pabaigos, kaip išdėstyta patvirtintame privalomo suregulavimo dokumente.

Kiekvienas kreditorius, su kuriuo susijęs patvirtintas privalomas sureguliuavimas, gali prašyti teismo panaikinti patvirtintą privalomą sureguliuavimą, jeigu jis buvo pasiektas apgaulės būdu.

Ieškinys, kuriame pateikiamas ginčytinas reikalavimas, turi būti pareikštas per dvejus metus nuo tos dienos, kai sprendimas dėl privalomo sureguliuavimo patvirtinimo tapo galutinis.

Kompetencija priimti sprendimą dėl ieškinių suteikiama privalomo sureguliuavimo patvirtinimo sprendimą priėmusiam teismui.

Sprendime, kuriame teismas panaikina patvirtintą privalomą sureguliuavimą, teismas gali nurodyti skolininkui per teismo nustatytą laikotarpį, kuris negali būti ilgesnis negu metai nuo tos dienos, kai sprendimas tampa galutinis, sumokėti visą nesumokėtą su patvirtintu privalomu sureguliuavimu susijusių reikalavimų dalį.

Bankroto procedūros juridiniam asmeniui užbaigimas

Bankroto procedūra juridiniam asmeniui baigiama sprendimu baigti bankroto procedūrą. Teismas priima šį sprendimą remdamasis administratoriaus galutine ataskaita, kuri parengiama remiantis kreditorių komiteto nuomone, kai administratorius baigia atlikti visus teisės aktuose nustatytus veiksmus. Galutinę ataskaitą teismui administratorius turi pateikti per mėnesį nuo galutinio turto paskirstymo užbaigimo.

Jeigu bankrutuojančiam skolininkui priklausantis turtas surandamas po to, kai teismas priima sprendimą baigti bankroto procedūrą, tada bankroto procedūra skolininkui gali būti inicijuota vėliau surasto turto atžvilgiu, jeigu to prašo kreditorius, kuris turėjo teisę vykstant skolininko bankroto procedūrai atlikti procesinius veiksmus ir kurio teisė dalyvauti neišnyko iki bankroto procedūros pabaigos, arba jeigu to prašo bankrutuojančio skolininko akcininkas.

Asmeninio bankroto užbaigimas

Asmeninis bankrotas baigiamas sprendimu baigti bankroto procedūrą.

Jeigu asmeninio bankroto skolininkui **buvo panaikintos prievolės**, kiekvienas kreditorius, su kurio reikalavimu susijęs galutinis sprendimas dėl prievolių panaikinimo, gali prašyti teismą atšaukti sprendime nurodytų prievolių panaikinimą, jeigu skolininko naudai sprendimas buvo priimtas skolininkui nuslėpus turtą, klaidingai pateikus informaciją apie jį arba atlikus kokius nors kitus sukčiavimo veiksmus. Ieškinys turi būti pareikštas per trejus metus nuo tos dienos, kai sprendimas panaikinti prievolės tampa galutinis (ZFPPIPP 411 straipsnis). Kreditoriai, kurie, sprendimui panaikinti prievolės tapus galutiniams, randa skolininko turto, kurį skolininkas turėjo iki prievolių panaikinimo (ir slėpė), taip pat gali siekti prievolių panaikinimo atšaukimo, prašydami inicijuoti bankroto procedūrą tokio turto atžvilgiu. Šiuo atveju ieškinys dėl prievolių panaikinimo atšaukimo neprivalo būti pareikštas per trejus metus.

16 Koks subjektas turi padengti nemokumo bylos sąnaudas ir išlaidas?

Kiekvienas kreditorius turi padengti savo paties dalyvavimo **nemokumo byloje** išlaidas.

Privalomo sureguliuavimo procese, inicijuotame skolininko prašymu, proceso išlaidas ir kitas išlaidas padengia skolininkas.

Privalomo sureguliuavimo procese didelėms, vidutinėms ar mažosioms įmonėms, inicijuotame kreditorių prašymu, pradinės proceso išlaidas padengia asmuo, kurio prašymu inicijuotas procesas. Šiame procese prašymą pateikęs asmuo taip pat padengia išlaidas administratoriaus atlygiui. Skolininkas, kuriam inicijuojamas procesas, padengia išlaidas, patiriamas atliekant mokėjimus pagal:

- sutartis su kvalifikuotais konsultantais teisiniais ir finansiniais klausimais dėl teisinių ir finansinių paslaugų, reikalingų skolininko finansinės padėties ir operacijų ataskaitai, finansinio restruktūrizavimo planui ir kitiems dokumentams, kurie turi būti pateikiami kartu su privalomo sureguliuavimo pasiūlymu, parengti;
- sutartį su auditoriumi dėl skolininko finansinės padėties ir operacijų ataskaitos audito atlikimo; ir
- sutartį su įgaliotu vertintoju dėl finansinio restruktūrizavimo plano peržiūros.

Atliekant **bankroto procedūrą** patirtos proceso ir kitos išlaidos padengiamos iš bankrutuojančio asmens turto, kol nepatenkinami reikalavimai iš paskirstytino turto. Kai prašymą inicijuoti bankroto procedūrą pateikia kreditorius, kreditorius turi įmokėti užstatą, iš kurio būtų padengiamos pradinės bankroto procedūros išlaidos, kartu išlaikydamas teisę susigrąžinti įmokėtą avansą pagal bankroto procedūros išlaidų apmokėjimo taisykles.

Prevenicinio restruktūrizavimo procese skolininkas turi sumokėti proporcingą procese dalyvavusių kreditorių išlaidų dalį, kurią pagal visuotinai susiklosčiusią verslo praktiką paprastai padengia skolininkas. Skolininkas ir kreditoriai dėl šių išlaidų padengimo susitaria finansinio restruktūrizavimo susitarime.

17 Kokios yra taisyklės dėl sandorių, kurie yra nenaudingi visiems kreditoriams bendrai, pripažinimo niekiniais, jų nugrinčijimo ar jų nevykdytinumo?

Ginčytinumo sąlygos

Kreditoriai ir bankroto administratorius turi teisę užginčyti skolininko teisinį veiksma. Ieškinyms arba prieštaravimas pareiškiamas asmeniui, kurio naudai buvo atliktas ginčijamas veiksmas.

Gali būti ginčijami visi teisiniai veiksmai (ir neveikimas), dėl kurių bankroto procedūros kreditorių padėtis tapo nevienoda ar pablogėjo arba konkretus kreditorius atsidūrė palankesnėje padėtyje (pranašumo suteikimas kreditoriams, vadinamas objektyviu ginčytinumo elementu). Ginčydamas teisinį veiksma, pareiškėjas turi įrodyti, kad šalis, kurios naudai buvo atliktas ginčijamas veiksmas, žinojo arba turėjo žinoti apie blogą skolininko finansinę padėtį (subjektyvus ginčytinumo elementas). Teisės aktais yra nustatytos įstatyminės prezumpcijos, kada ši sąlyga laikoma įvykdyta, ir atvejai, kai teisinių veiksmų ginčyti neįmanoma. Teisės aktuose taip pat išsamiai nustatytas pareiškimo turinys ir metodas, kuriuo vadovaujantis siekiama pripažinti teisinį veiksma ginčytinu.

Laikotarpis, kuriuo gali būti atliekami ginčytini veiksmai

Atliekant bankroto procedūrą galima ginčyti teisinius veiksmus, kurie buvo vykdomi nuo ankstesnių metų, nei prašymo inicijuoti bankroto procedūrą pateikimo metai, iki bankroto procedūros inicijavimo. Neatlygintą teisinį veiksma (arba už neproporcingai mažos vertės atlygį atliktus teisinius veiksmus) galima užginčyti, jeigu jis buvo atliktas laikotarpiu, prasidėjusiu likus 36 mėnesiams iki prašymo inicijuoti bankroto procedūrą pateikimo ir pasibaigusiu inicijavus bankroto procedūrą. Ieškinyms dėl ginčytinumo turi būti pareikštas per 12 mėnesių nuo tos dienos, kai sprendimas inicijuoti bankroto procedūrą tampa galutinis.

Kurių veiksmų negalima ginčyti

Neįmanoma ginčyti teisinių veiksmų, kuriuos bankrutuojantis skolininkas, laikydamasis vykstant procesui taikytinų teisinių skolininko verslo vykdymo taisyklių, atliko vykstant privalomo sureguliuavimo procesui; teisinių veiksmų, kuriuos bankrutuojantis skolininkas atliko siekdamas patenkinti kreditorių reikalavimus tokiomis dalimis, tokiais terminais ir su tokiais delspinigiais, kurie nustatyti patvirtintame privalomo sureguliuavimo dokumente; ir mokėjimų pagal vekselius ar čekius, jeigu kita šalis turėjo gauti mokėjimą, kad bankrutuojantis skolininkas neprarastų pagal vekslelį ar čekį įgytos išieškojimo iš kito asmens teisės.

Teisinių veiksmų, kuriuos skolininkas atliko siekdamas patenkinti kreditorių reikalavimus ar atlikti kitas prievoles pagal patvirtintą finansinio restruktūrizavimo susitarimą, taip pat negalima ginčyti.

Asmeninio bankroto ypatumai

Asmeninio bankroto atveju neatlygintinų teisinių veiksmų ir teisinių veiksmų, kuriuos bankrutuojantis skolininkas atliko artimai susijusio asmens naudai, ginčytinumo laikotarpis yra penkeri metai. Ši taisyklė apima sutartis su artimai susijusiais fiziniais asmenimis ir juridiniais asmenimis, kurie yra susiję su bankrutuojančiu skolininku arba su fiziniais asmenimis, savo ruožtu artimai susijusiais su bankrutuojančiu skolininku. Tai yra juridiniai asmenys, kuriuose bankrutuojantis skolininkas arba asmenys, su kuriais skolininkas yra artimai susijęs, individualiai arba kartu turi bent 25 proc. pasirašytojo kapitalo ar 25 proc. balsavimo teisių arba teisę skirti ir atšaukti asmenis, įgaliotus atstovauti juridiniam asmeniui, arba šie asmenys yra įgalioti atstovauti juridiniam asmeniui ar veikti su jais susijusių įmonių naudai.

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismo tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Paskutinis naujinimas: 23/05/2018